

Europarådet

Ministerkommittén

Ministerkommitténs rekommendation RecChL(2006)4 om Sveriges tillämpning av europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk

(Antagen av ministerkommittén vid det 974:e ställföreträdamötet den 27 september 2006)

Ministerkommittén,

i enlighet med artikel 16 i europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk,

som beaktar ratifikationsinstrumentet som Sverige inlämnade den 9 februari 2000,

som har tagit ställning till expertkommitténs rapport om Sveriges tillämpning av stadgan,

som beaktar att denna rapport är grundad på uppgifter som Sverige lämnat i sin andra rapport, tilläggsuppgifter från svenska myndigheter, uppgifter lämnade av organ och sammanslutningar som är lagligen upprättade i Sverige samt uppgifter som expertkommittén inhämtat vid platsbesök,

som har beaktat de svenska myndigheternas kommentarer om innehållet i expertkommitténs rapport,

rekommenderar att de svenska myndigheterna beaktar alla expertkommitténs anmärkningar med prioritet, nämligen följande:

1. Genomföra förslagen från Utredningen om finska och sydsamiska språken avseende att utvidga förvaltningsområdena för finska och samiska och att anta särskild lagstiftning om landsdels- eller minoritetsspråk samt upprätta en nationell myndighet med ansvar för att övervaka genomförandet.
2. Vidta praktiska åtgärder för att förstärka tillgång till undervisning på landsdels- eller minoritetsspråk genom att avhjälpa de rådande strukturella problemen och resursproblemen samt särskilt utforma strategier för att öka tillgången till lärare och erbjuda högstadiundervisning på landsdels- eller minoritetsspråk.
3. Anpassa de existerande formerna för undervisning på landsdels- eller minoritetsspråk till Sveriges åtaganden enligt stadgan, däribland genom att

höja kvaliteten på och tillgången till "modersmåls"-undervisning samt vidta lämpliga åtgärder för tvåspråkig undervisning.

4. I brådskande ordning anta flexibla och innovativa åtgärder för att bevara det sydsamiska språket.

5. Upprätta en strukturerad policy och vidta organisatoriska åtgärder för att uppmuntra muntlig och skriftlig användning av samiska, finska och meänkieli vid kontakter med domstolar och förvaltningsmyndigheter inom de angivna förvaltningsområdena.

6. Uppmuntra och/eller underlätta bildandet och/eller upprätthållandet av minst en tidning på samiska och meänkieli.

7. Vidta åtgärder för att öka medvetenheten om och förståelsen av landsdels- och minoritetsspråk i det svenska samhället i stort.

Eurohparáđđi

Ministerkomitea

Ministerkomitea rávvehus RecChL(2006)4 Ruota muddeheamis eurohpaláš njuolggadusas riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielaid birra

(Dohkkehuvvon ministerkomiteas 974:t sadjásaščoahkkimis čakčamánu 27 b. 2006)

Ministerkomitea,

eurohpaláš njuolggadusa riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielaid birra 16.t artihkkala jalgii,

mii váldá vuhtii dohkkehangaskaoami maid Ruotta guđii guovvamánu 9 b. 2000,

mii lea váldán vuhtii čehpiidkomitea raportta Ruota njuolggadusa muddeheamis,

mii váldá vuhtii ahte dát raporta lea vuodđuduvvon dieđuide maid Ruotta lea guođđán nuppát raporttastis, lassedieđuide ruota eiseválddiin, dieđuide maid Ruotas lágalaš ceggejun orgánat ja ásausat leat guođđán ja dieđuide maid čehpiidkomitea lea ožžon guossuhemiin,

mii lea váldán vuhtii ruota eiseválddiid čielggademiid čehpiidkomitea raportta sisdollui,

rávve ruota eiseválddiid váldit vuhtii visot čujuhemiid čehpiidkomiteas dáinna vuoruhemiin:

1. Čađahit evttohusaid guorahallamis suoma ja áarjelsámigielaidda birra mii guoská suoma ja sámigiela hálddahaslašguovllu viiddideapmái ja dohkkehit sierra lánkačállosa riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielaid birra ja cegget sisriikkalaš eiseválddi ovddasvástádusain gohcit čađaheami.

2. Álggahit doaimmaid mat lasihit mátolášvuodaid oahpahusaide riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielaid nuláhkái ahte duššada dálá struktuvrralaš- ja návccalaš váigatvuodaid ja eareliiggánit hábmet ulbmiliid mat lasihit oahpaheddjiid ja maid vállat oahpahusa riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielas badjedásis.

3. Heivehit doaimmaid oahpahusmáliid riikkaguovlulaš- dahje unnitlogugielain Ruota lobádusaide njuolggadusa jalgii, earret iežá loktet kvaliteahta ja “eatnigiela”-oahpahusa mátolášvuodaid ja álggahit vuogas doaimmabijuid guovttegielalaš oahpahusa dihte.

4. Hoahpus dohkkehit heivvolaš ja ođđamállet doaimmabijuid áarjelsámigiela seailuheami dihte.

5. Válbmet struktuvrralaš doaimmanmálla ja álggahit organisašuvnnalaš doaimmabijuid mat movttiidahttet sámi-, suomagiela ja meänkieli geavaheami, sihke njálmmálaččat ja čálalaččat, oktavuodain duopmostuoluin ja hálddahuseiseválddiin namuhuvvon hálddahusguovlluin.

6. Movttiidahttit ja/dahje álkidit ceggema ja/dahje bissuheami unnimusat ovttá sámigiela ja meänkiela aviissa.

7. Álggahit doaimmabijuid mat lasihit dieđu ja ipmárdusa riikkaguovllulaš- dahje unnitlogugielaid birra ollislaččat ruođa servvodagas.

Rávvgat (Rekommendationer) 20060927svenska.doc álggorgaleapmi
(grundöversättning) bl 2006-12-21 317 sáni (ord) 2 (2) loahppahápmi (slutversion)
20dec2006

Europaráde

Ministarjuogos

Ministarjuohkusa hástalus RecChL (2006)4 europa biejadusá riikadajva- jali unneplågogiela birra Svieriga anodime gávttuj

(Ministarjuohkuis dáhkkidum 2006 ragátmáno 27.b. 974 biejadustjáhkanimen)

Ministarjuogos,

16 ártihkkala milta europa biejadusán riikadajva- jali unneplågogiela birra,

mij árvustallá nanustahttemássjetjállagav majt Svierik 2000 guovvamáno 9.b. vattij,

mij le merustallam ássjedåbddejuohkusa diedádusáv Svieriga biejadusá anodime birra,

mij árvustallá vaj diedádus le vuododum diededimijda majt Svierik vattij ietjas nuppe diedádusán, svieriga fábmudagájs duoddediededime, diededime vattedum orgánajs ja lihtojs ma li láhkalattjat Svierigin vuododum ja diededime majt ássjedåbddejuogos le barggosadjeguossidimijn oahppam,

mij le svieriga fábmudagáj javllamusájt sisano birra ássjedåbddejuohkusa diedádusán árvvulasstám,

bádtji vaj svieriga fábmudagá árvvulassti gájka ássjedåbddejuohkusa tsuojgodimijt vuorodimijn, vuojn:

1. Oajvvadásájt állidit Áhtsádimes suomagiela ja oarjjilijsámegiela birra mij guosská suomagiela ja sámegiela tjuottjudusguovlojt vijdedit. Mierredit aj sierralágásj láhkaásadimev riikadajva- jali unneplågogiela birra ja vuododit riikalasj fábmudagáv ávdåsvåstádusájn állidimev váksjut.
2. Nannodittjat máhttelisvuodav áhpadussaj riikadajva- jali unneplågogiellaj vierttiji gávnas dago álgaduvvat. Gádoda struktuvralasj gássjelisvuodajt ja luohkkogássjelisvuodajt ja strahtegidjajt sierraláhkáj hábbmit lasedittjat áhpaddijj lågov ja fállat áhpadusáv vuodoskåvlå mañemus jagijda riikadajva- jali unneplågogiellaj.
3. Rievddadit tjerdajt ma gávnnuji áhpadussaj riikadajva- jali unneplågogiellaj Svieriga vålggogisvuohthan biejadusa milta. Laseda kvalitehtav ja máhttelisvuodav ”iednegiella”- áhpadussaj dagáduvvá ja álgadit hiebalasj dagojt guovtegielak áhpadussaj.
4. Bisodittjat oarjjilijsámegiela ráhtot hiebadahkes ja sjuggelis dagojt mierredit.
5. Vuododit struktuvralasj vuodoprinsihpav ja álgadit organisasjåvnålasj dagojt arvusmahtatjit sámegiela, suomagiela ja meänkieli njålmålasj ja tjålålasj anodimev

aktavuodajn duobbmostávláj ja tjuottjudusfábmudagáj nammadum
tjuottjudusguovlojn.

6. Arvusmahttet ja/jali giehpedit vuododimev ja/jali unnemusát avta tidniga anodimev
sámeigiellaj ja meänkielij.
7. Dagojt álgadit ma báhtusav vaddi rijkadajva- ja unneplågogielajda diedulasjvuodav ja
dádjadusáv svieriga sebrudagán lasedi.

Europaeraie

Ministeremoenehtse

Ministeremoenehtsen raeriestimmie RecChl(2006)4 guktie Sveerje europan njoelkedassine laantebielie- jallh unnebelâhkoegieline edtja barkedh.

(Dââhkasjehteme ministeremoenehtsasseste 974:en mubpietjâahkosne rihkeden 27 b.n 2006)

Ministeremoenehtse,

latjkes goh 16 aikelinie europa njolkedassene laantebielie-jallh unnebelâhkoegieline, mejtie ratifikasjovnedirregem aajhtese mejtie Sveerje goevten 9 b.n 2000 seedthsuvvi, mejtie maehtelesmoenehtsen reektehtsem dââhkasjehteme guktie sveerje njolkedassen mietie barka,

mejtie vuartesje daam reektehtsem tjaalasovveme laavenjassij mietie mah Sveerje altese mubpie reektehtsinie seedtin, lissielaa venjassh sveerjen reeremistie, laavenjassh âârganijste ââdtjeme jih tjâangkojste mah laaken mietie Sveerjesne buektiehtamme jih dovne laavenjassj mejtie maehtelesmoenehtse ââdtjeme gâessie barkijesijjeh guessiestehteme, eavadamme sveerjen reeremi tjilkeme sisvegen bijre ekspertemoenehtsen reektehtsinie, sveerjen reeremh raeriestamme ekspertemoenehtsem goltelidh jih voestes sâjjan biejedh daam:

1. Raeriestimmieh buektiehtidh Tjilkemistie sâemie jih âarjelsaemiengielij bijre dan gaavhtan reeremedajvh stueremdidh sâemien jih âarjelsaemien gielide jih dovne sjiere laakem buektiedidh laantebielie- jallh unnebelâhkoegielide jih naasjovne reeremem tsegksovvedh barkoem vaaksjodh.
2. Bôöremes râajvarimmie aelkedh guktie ôöhpehtimmie âadtjodh laantebielie- jallh unnebelâhkoegieline jih viehkiehtidh daaletje tjomperh jih viertietjomperh luejtedh jih sjiere soejkesjem buektiedidh jijnjebh lohkedâjjah âadtjodh jih jille-ôöhpehtimmiem buektiehtidh laantebielie- jallh unnebelâhkoegieline.
3. Daaletje hammoeh sjiehtedidh ôöhpehtâmmen laantebielie- jallh unnebelâhkoegieline Sveerjen barkose njolkedassen mietie, dam darjodh kvalitetem bueremdidh jih ietnie“-ôöhpehtimmiem âadtjodh jih bôöremes barkedh guktiengiele ôöhpehtimmiem âadtjodh.
4. Varke jeatja jih orre râajvarimmieh barkedh âarjelsaemien gielem vaarjelidh.
5. Ôörneme policym biejesovvedh jih âârgane râajvarimmieh vaeltedh njaalmelth jih tjaalelth gielh skraejriehtidh nuhtjedh saemie, sâemie jih meänkieli gosse dööppestovline jih reeremenie bieljelidh.
6. Skraejriehtidh jih/ jallh geehepe darjodh gosse jih /jallh unnemes aktem plaariem buektiedidh saemien gielesne jallh meänkielisne.
7. Râajvarimmieh vaeltedh daajroem jih guarkoem stueremdidh laantebielie- jallh unnebelâhkoegielij bijre sveerjen eektievuekesne.